

ZUIVELSECTOR IN SPREIDSTAND

Deze spreidstand zal vaker voorkomen want hij is eigen aan volatiliteit. Recente terugblik op de markt en marktvooruitzichten staan loodrecht op elkaar. Het overvalt de zuivelsector. Die moet eraan gewoon worden of erin slagen om met nieuwe marktinstrumenten prijsschommelingen te beperken. – *Jacques Van Outryve*

Copyright Boerenbond

Het jaarverslag van de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ) ademt veel goed nieuws uit. Het werd gebracht op een ogenblik dat de zuivelmarkt opnieuw in verval was. Wat overleeft, de goede of de slechte boodschap? De zuivelsector in ons land gelooft in de toekomst zonder Europese melkquotaregeling. Meer zelfs, de sector is er klaar voor. Er is aanzienlijk meer geïnvesteerd in uitbreiding van capaciteit dan in zogenaamde upgrading van producten. In 2014 werd voor het eerst in ons land 4 miljard l melk verwerkt waarvan 3,5 miljard l afkomstig van de Belgische melkveehouderij en 0,5 miljard l netto ingevoerde melk. Acht jaar geleden bedroeg de verwerking nog 3,1 miljard l. De zuivelindustrie is dus klaar voor verdere uitbreiding van de melkproductie in ons land, al is het niet onmiddellijk de bedoeling om die 500 miljoen l netto ingevoerde melk door Belgische melk te vervangen. Er zijn nu eenmaal langlopende contracten tussen melkfabrieken over de landsgrenzen heen. Trouwens, Europa kent geen grenzen, ook niet voor melk. Aanvoerkosten van over de grens kunnen lager zijn dan die van Belgische melk. Dat brengt ons meteen bij het begrip duurzaamheid.

Duurzaamheid

De zuivelsector in ons land meet jaarlijks de vooruitgang inzake duurzaamheid op 3 niveaus: de melkveehouderij, het transport van de melk van de hoeve naar de zuivelfabriek en de verwerking van de melk. Op de 3 niveaus is vooruitgang geboekt. Op het vlak van de melkproductie werden in 2014 reeds 2904 melkveebedrijven geauditeerd op de 35 mogelijke duurzaamheidsinitiatieven waaruit kan worden gekozen. Wat de melkophaling betreft, wordt 11% minder brandstof verbruikt in vergelijking met 2006. Het aantal afgelegde kilometers daalde met 14% en het percentage melkophaalwagens met de meest milieuvriendelijke motoren, Euro 5 of Euro 6, is gestegen tot 79%. Inzake melkverwerking daalde de CO_2-uitstoot per ton product verder terwijl de totale uitstoot gelet op de sterk gestegen productie gelijk blijft. Energieverbruik heeft bovendien ook te maken met verschuivingen in productassortiment. Vandaar de stijging die de jongste 2 jaar wordt genoteerd na jaren van forse daling.

Vraag en aanbod

Van Renaat Debergh, afgevaardigd bestuurder BCZ-CBL, onthouden we dat vraag en aanbod de zuivelmarkt bepalen: "En toch zijn we niet in staat om de marktsituatie voor de komende 12 maanden in te schatten."
Het aanbod van melk is in 2014 in nagenoeg de hele wereld fors gestegen. De

goede melkprijs en de dalende voederkosten maakten de melkproductie extra aantrekkelijk. Er kwam wereldwijd 23 miljard l melk bij. Dat is een toename met 2,9%. De groei bedroeg sinds 2000 gemiddeld slechts 2,2%. De sterkste groei bevond zich in de Europese Unie! De laatste decennia leek de EU op de wereldzuivelmarkt niet meer mee te spelen. In 2014 kende de Europese melkproductie een toename met 4,3%, de grootste jaarlijkse stijging sinds de invoering van de melkquota, 30 jaar geleden. Het vooruitzicht van de afschaffing van die melkquotaregeling zal daar niet vreemd aan zijn geweest. In 2014 kwam er dus 6 miljard l melk bij in de EU in vergelijking met het jaar voordien. Tot zover het aanbod.

De vraag liet een ander beeld te zien: vertraging van de economische groei. Als gevolg van het Russisch invoerverbod verloor de EU bovendien een afzetmarkt van 2,5 miljard l melkequivalenten. Vanaf september 2014 begon tot overmaat van ramp de Chinese motor te sputteren. Voeg daar tot slot de sterke dollar aan toe. Na een vrij lange prijspiek zetten de wereldmarktprijzen vanaf maart 2014 een onafgebroken daling in. In minder dan een jaar zijn de melkpoederprijzen gehalveerd en de boterprijzen met een derde gedaald.

De toename van de melkproductie in Europa met 6,1 miljard l in een jaar is uniek.

Toch is de wereldhandel in zuivelproducten in 2014 fors gestegen! Extra vraag naar zuivel kwam van het Midden-Oosten, Afrika en Azië. Omgerekend in melkequivalenten steeg de wereldhandel in 2014 met 8% en sinds lang kon de Europese Unie zijn aandeel uitbreiden. Dat was een gevolg van de gestegen Europese productie en de gunstige (lees: lage) koers van de euro tegenover de dollar. De EU-wereldmarktaandelen voor boter, mageremelkpoeder en condensmelk gingen erop vooruit. Voor de overige producten bleef deze stabiel. Dus de handel op wereldvlak is toegenomen en Europa speelt opnieuw mee, maar de prijzen laten het afweten. Het is een gegeven dat we ook in andere sectoren, zoals de varkenssector, noteren. Vandaar dat men voorzichtig moet zijn met succesvolle berichten over export. Er moet worden gekeken naar volume én prijs. Overigens aan lage wereldmarktprijzen dreigen bepaalde invoerende landen zich te overkopen waardoor ze nadien lange tijd uit de markt blijven wegens te grote voorraden. Het is moeilijk te voorspellen wanneer ze opnieuw op de markt zullen verschijnen.

1 *Productie van mageremelkpoeder kreeg een boost. De Europese uitvoer nam in 2014 met 60% toe.* 2 *Boter is opnieuw cool. Hopelijk waait de boterhype in de VS naar Europa over.* 3 *Na de stijging van consumptiemelk in 2013 werd in 2014 een daling ingezet zowel van witte melk als van melkdranken.*

Copyright voorbehouden

Europa opnieuw aan de bak

Europa speelt opnieuw mee. Zoveel is duidelijk geworden. Is dat van lange duur? De toename van de melkproductie in Europa met 6,1 miljard l in een jaar is uniek. Tegen het einde van het jaar viel de toename overigens volledig stil als gevolg van de daling van de melkprijs en de voor velen dreigende, zware superheffing. De stijging van de melkleveringen was iets sterker in de nieuwe EU-lidstaten gelegen in Midden- en Oost-Europa (5,7%) dan in de oude lidstaten (4,1%). Slechts 2 lidstaten tekenden een daling op, met name Spanje (-1,3%) en Griekenland (-5,1%). De totale EU-melkaanvoer in 2014 bedroeg 134.491 miljoen l waarvan 115.668 miljoen, dus het merendeel, in de EU-15 of de zogenaamde oude lidstaten. Nochtans moet worden opgemerkt dat de ontwikkeling van de melkproductie in de verschillende lidstaten aan verschuiving toe is. Een aantal landen in Noord-Europa kon minder groeien als gevolg van de quotaregeling. Andere landen, onder meer in Midden- en Oost-Europa, hadden binnen de quotaregeling nog veel ruimte over. De vraag luidt hoe melkproductie

zich nu verder zal ontwikkelen na de quotaregeling. Er dienen zich in bepaalde landen immers nieuwe (milieu)beperkingen aan.

Waar is de extra Europese melk naartoe gegaan? Met de toename van de melkleveringen speelt de EU in op de groeiende wereldvraag naar zuivel. Grote hoeveelheden zijn verwerkt tot melkpoeder en boter. Ook de kaasproductie is sterk gestegen, sterker nog dan in 2013. Consumptiemelk kende een duidelijke terugval als gevolg van een dalend Europees verbruik. Uitvoer naar derde landen, dat zijn landen buiten de EU, steeg met 20%. Het Europese kaasverbruik groeide met 2,8%. Dat is vrij spectaculair en kenners stellen de vraag of er geen verdoken voorraadopbouw plaatsvond. De laatste jaren zit de productie van boter opnieuw in de lift. Dat is in 2014 niet anders geweest. Al 4 opeenvolgende jaren stijgt immers het boterverbruik. Ook de uitvoer nam aanzienlijk toe. In de VS vindt bovendien een boterhype plaats. Hopelijk waait die over naar Europa. Boter is weer in. Margarinefabrikanten mengen boter in hun product en maken daar een verkoopargument van. We hebben het ooit anders geweten. De productie van mageremelkpoeder kreeg vorig jaar een enorme boost (+23%). De uitvoer nam met bijna 60% toe. Ook het Europese verbruik steeg. Voor 2015 wordt trouwens een verdere toename in uitvoer en productie verwacht. Bij vollemelkpoeder zorgden eveneens positieve ontwikkelingen bij zowel uitvoer als intern verbruik voor een productietoename. Voor dit jaar wordt echter een terugval verwacht. ■

HOOGSTE MELKPRIJS IN 2013

In 2014 werd volgens de jaarlijkse enquête van het Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken (AVCZ) de op een na hoogste melkprijs sedert 2000 uitbetaald, een reële melkprijs van 37,35 euro per 100 l (reëel vet- en eiwitgehalten, melkerijpremies en nabetalingen inbegrepen, exclusief btw) met 41,33 g vet/l en 34,90 g eiwit/l. In 2013 bedroeg die 39,44 euro per 100 l (41,94 g vet/l en 34,94 g eiwit/l). Dit was de hoogste prijs. Inmiddels is die melkprijs in vrije val. De redenen hiervoor zijn bekend. Niemand durft te voorspellen wanneer er beterschap zal komt. Wat de verwerking in ons land betreft, is de productie van consumptiemelk gedaald.

Bron: Zuivelrapport 2015 'De Belgische zuivelsector groeit duurzaam' en Jaarverslag 2015 (werkingsjaar 2014) op www.bcz-cbl.be

Boerenbond